

Høringsuttalelse fra faggruppen i pedagogikk, IGIS (Institutt for Grunnskolelærerutdanning, Idrett og Spesialpedagogikk), UiS (Universitetet i Stavanger).

Faggruppen i pedagogikk vil i sin uttalelse rette oppmerksomheten mot pedagogikkfagets svekkede rolle i den 5-årige grunnskolelærerutdanningen. I dagens grunnskolelærerutdanning har «Pedagogikk og elevkunnskap» 60 studiepoeng. Dessuten gis studentene mulighet til å ta mastere i pedagogiske fagområder som en del av sin kvalifisering til læreryrket. Av de obligatoriske 60 studiepoengene i grunnutdanningen er 15 avsatt til den flerfaglige bacheloroppgaven. I høringsutkastet foreslås følgende endringer:

- a) pedagogikkfaget skal gi plass til en modul tilsvarende 15 stp i RLE;
- b) pedagogikkfaget skal gi plass til en flerfaglig profesjonsrettet FoU-oppgave 3.studieår;
- c) pedagogikkfaget skal sammen med masterfaget ha ansvar for «vitenskapsteori og metode» de siste to studieårene;
- d) Mulighetene til å ta master i pedagogiske fagområder forsvinner.

I sum antar vi at pedagogikkfaget i grunnutdanningen reduseres til anslagsvis 30-35 stp. En reduksjon stikk i strid med intensjonen i St.meld. nr. 11 (2008-2009) «Læren – rollen og utdanningen». Her defineres pedagogikk som «det sentrale og samlende fag i lærerutdanningen», et fag der handlingskompetanse og høy yrkesetisk bevissthet står sentralt. Pedagogikk har alltid vært en sentral del av norsk lærerutdanning. I siste rammeplan omtales det som «limet» i utdanningen. Et betydelig redusert pedagogikkfag har ingen reell mulighet til å virke koordinerende i relasjon til helhet og sammenheng i utdanningen.

Med dette som utgangspunkt vil vi strukturere uttalelsen i fire punkter:

- 1. Pedagogikkfagets dannende funksjon;
- 2. Modulen i RLE;
- 3. Endring av navn fra pedagogikk til profesjonsfag;
- 4. Masterprofiler i den 5-årige grunnskolelærerutdanningen.

Pedagogikkfagets dannende funksjon

I utkast til forskrift står følgende (§1): «Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse ... Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere kandidatene til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn.».

Disse sitatene fra forskriften sier oss noe om pedagogikkfagets dannende funksjon. Hva som styrer læreres profesjonsforståelse og undervisningspraksis er et komplekst og sammensatt spørsmål, hvor faglige, politiske, kulturelle og ideologiske dimensjoner veves sammen, med andre ord kan ikke skolen og lærernes praksis styres av utdanningspolitikken alene. I lærerutdanningen må utdanningspolitikk *møte* fag. Politikken har ikke pedagogikken som begrunnelse, og omvendt, men begge stemmer må høres i en utdanning der studentenes danning er formålsbestemt.

Konklusjon: Med utgangspunkt i pedagogikkfagets dannende funksjon, stiller faggruppen i pedagogikk seg kritisk til svekkelsen av pedagogikkfaget.

Modulen i RLE

At KUD har valgt å la 15 stp av pedagogikkfagets 60 studiepoeng være en modul innenfor rammen av faget RLE er etter vårt syn et alvorlig inngripen i pedagogikkfaget som allerede har sitt kompetansecundament både i didaktikk, filosofi og etikk. Her vises til punktet om pedagogisk dannelse. Vi kan forstå at RLE kan tilføre elevkunnskapsdelen i faget interessante perspektiv på f. eks flerreligiøsitet, men kan på ingen måte se de *faglige* begrunnelsene for at filosofi, etikk og mangfold isoleres i en egen «RLE-modul». Inkluderingen av denne modulen kan i tillegg symbolisere at det pedagogiske tyngdepunkt i lærerutdanningen (det som tidligere har vært omtalt som «limet» i utdanningen) forvitres.

Konklusjon: Faggruppen i pedagogikk stiller seg kritisk til innføringen av en egen modul i RLE siden dette er en inngripen i og tilsidesettelse av pedagogikkfagets kompetansecundament.

Fra pedagogikk til profesjonsfag

Hva er kunnskapsgrunnlaget til det som i høringsutkastet kalles profesjonsfaget? Slik vi ser det, blir begrepet «profesjonsfag» en fiktiv konstruksjon uten forankring i noe spesifikt «fag»

I høringskastet står (§1): «Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert grunnskolelærerutdanning.» Når utdanningen som helhet skal være profesjonsrettet, blir det merkelig at ett av fagene får betegnelsen «Profesjonsfag». Etter vårt syn er alle fagene i grunnskolelærerutdanningene profesjonsfag. Hva kommuniserer fagbetegnelsen i en utdanning der forholdet mellom fagene som *vitenskapsfag* og fagene som *profesjonsfag* stadig diskuteres og kritiseres? Eksempelvis står følgende i evalueringen av norsk allmennlærerutdanning (NOKUT 2006): «Fokus på samspillet mellom teori og

Konklusjon: Med utgangspunkt i at begrepet profesjonsfag er en fiktiv konstruksjon og fordi det er uheldig at ett av flere fag i en profesjonsutdanning tildeles navnet «profesjonsfaget», stiller faggruppen i pedagogikk seg kritisk til at «Pedagogikk (og elevkunnskap)» skifter navn til «Profesjonsfag».

praksis, som skal bidra til å

konstituere kommende læreres profesjonelle evner, artikuleres svakt» (s. 4).

Mastermulighetene i den 5-årige grunnskolelærerutdanningen

Bortsett fra at det i 1-7- utdanningen gis rom for en master i begynneropplæring som kan defineres vidt – vil allerede eksisterende masterutdanninger i pedagogiskefagområder, som spesialpedagogikk og pedagogikk, ikke tilbys i grunnutdanningsløpet. Av flere årsaker er dette uheldig: For det første har master i pedagogikk og spesialpedagogikk gitt skolen en viktig kompetanse både når det gjelder skolens arbeid med lærernes profesjonelle utvikling og med skoleutvikling. Sentralt i denne sammenhengen er utvikling av en kompetanse til å sammenholde og samordne skolens ordinære undervisning og spesialundervisning. For det andre har PHD (og til en viss grad master) i pedagogikk og spesialpedagogikk kvalifisert til undervisningsstillinger i lærerutdanningen. Hvordan ser KUF for seg rekrutteringen til pedagogikkfaget i framtiden? Sterke pedagogiske miljøer har alltid stått sentralt i utviklingen av lærerutdanningen – og ikke minst i læreres profesjonsutvikling. En forringelse av disse miljøene er ikke forenlig med visjonen om en utviklingsorientert skole.

Konklusjon: Vi stiller oss kritisk til å fjerne studentenes mulighet til å ta master i pedagogiske emner siden dette kan fjerne relevant kompetanse som er nødvendig for utvikling av skolen.

Universitetet i Stavanger

30.03.16

På vegne av faggruppen i pedagogikk IGIS

Nina Helgevold